

Opšte informacije za nerezidenta lica

Sporazumi o ukidanju dvostrukog oporezivanja SUDO (METD) su bilateralni sporazumi između dve zemlje čiji je cilj sprečavanje dvostrukog oporezivanja dohotka i kapitala, sprečavanje utaje poreza i poreske diskriminacije i mogućnost rešavanja poreskih sporova.

U praksi se ovi sporazumi često susreću pod različitim terminima kao što su: „konvencije“, „sporazumi“, „poreski ugovori“.

Prihodi ostvareni u različitim zemljama, preko državnih granica, mogu biti potencijalno oporezivi, pošto dve zemlje imaju namere da oporezuju iste prihode.

„Lice“ označava pojedinca, preduzeće i bilo koju grupu lica.

Da bi imao pristup određenoj SUDO (METD) osobi npr. između Kosova i države X ta osoba mora biti rezident jedne od država ugovornica. Da bi se to dokazalo potrebno je dokazati potvrdom o poreskom prebivalištu izdatom od poreske uprave čiji je lice rezident.

Potvrda o porezu na prebivalište je dokument koji izdaje Državna uprava za porez na prebivalište da bi dokazao da je lice rezident te zemlje i da će za prihod iz celog sveta prijaviti i platiti porez u mestu prebivališta.

Porez na dohodak nerezidenata takođe zavisi od toga da li imamo SUDO (METD) primenjiv sa dotičnom državom.

Nerezident - fizičko lice

Što se tiče poreskog zakona za nerezidente koji su trenutno zaposleni u našoj zemlji, on se menja na sledeći način:

1) **Na snazi ugovori o ukidanju dvostrukog poreza SUDO (METD)!** U slučajevima kada postoji SUDO (METD) sa dotičnom državom: tada će se pitanje oporezivanja ove osobe koja ostvaruje dohodak u izvornoj državi tretirati kako zahteva konkretni sporazum. Koji takođe mogu varirati u zavisnosti od:

- a) Trajanje ugovora / zaposlenje osobe; ako trajanje angažovanja osobe ne prelazi 183 dana, tada je oporezovan u mestu prebivališta i nije obavezan da bude oporezovan u državi izvora;
- b) vrsta usluga; u tome se razlikuje u zavisnosti od toga da li se radi o toj vrsti usluge koja se ponavlja ili je izvedena samo jednom.

U slučaju da nerezidentno fizičko lice prekorači definisani period (183 dana) boravka i angažovanja na Kosovu, tada je kompanija koja je angažovala to lice dužna da prijavi i plati porez u skladu sa važećim zakonodavstvom, na osnovu Ugovora o radu ili za obavljanje usluga u toj zemlji.

Što se tiče plaćanja poreza na Kosovu za nerezidente, ako PAK zahteva izdavanje dokaza o uplati poreza, PAK izdaje potvrdu o porezu.

2) U slučajevima kada nemamo **SUDO (METD)**: tada je poresko pravo određeno lokalnim zakonodavstvom na snazi.

Postupak utvrđivanja statusa prebivališta u poreske svrhe regulisan je odredbama člana 4. Sporazuma o ukidanju dvostrukog oporezivanja.

Prihodi rezidentnog lica sa izvorom u inostranstvu

Kada rezident Kosova, koji ostvaruje prihod iz zemlje sa kojom **nemamo sporazum o ukidanju dvostrukog oporezivanja** i kada se taj dohodak oporezuje u toj zemlji, u cilju eliminisanja dvostrukog oporezivanja, zakon o oporezivanju ličnih i prihoda korporacija utvrđuje poreski odbitak ekvivalentan poreskoj stopi koja se plaća na Kosovu.

Dok u slučajevima kada stanovnik Kosova ostvari prihod u državi sa kojom Kosovo ima sporazum o ukidanju dvostrukog poreza na dohodak i sprečavanju evazije i utaje poreza, deo tog dohotka ne može biti oporezovan na Kosovu. U slučajevima kada se dohodak oporezuje u inostranstvu, ovaj rezident će dokazati važećim dokumentom izdatim od poreskog organa države izvora prihoda i u mestu prebivališta je oslobođen poreza ili se za deo koji se plaća primenjuje poreski kredit u drugoj zemlji.

Što se tiče izraza stanovnik ili rezident prema SUDO (METD-u), podrazumeva se stanovnik koji je rezident države ugovornice, a koji podleže poreskim obavezama u toj državi na osnovu državljanstva, mesta prebivališta itd.

Nerezidentna lica (preduzeća / biznisi)

Što se tiče poreskog zakona preduzeća koja su strana i koja pružaju usluge ili poslovne aktivnosti u našoj zemlji, oni se tretiraju u zavisnosti od toga da li su osnovali stalne jedinice (SJ) ili posluju u okviru pružanja usluga i drugih delatnosti koje spadaju u izuzete stavove za uspostavljanje SJ i druge članove koji ih oslobodaju poreza u zemlji izvora.

Kriterijumi za uspostavljanje SJ su:

- fiksno mesto poslovanja, adresa, bankovni račun ili drugo fizičko prisustvo;
- Rok (183 dana u roku od 12 meseci) za uspostavljanje SJ prema lokalnom zakonu ili sporazumu;
- Trenutna kontrola i upravljanje aktivnostima zaposlenih od strane matične kompanije.

Strano preduzeće koje ima mesto gde fizičku aktivnost obavlja na Kosovu (zemlja izvora) ili čak u drugom virtuelnom obliku, ispunjava vremenski rok za uspostavljanje SJ (u zavisnosti od konkretnih sporazuma i aktivnosti) ili načina na koji su angažovani za taj posao, zaposleni iz matične jedinice, elementi su koji određuju stvaranje SJ a time i pravo na oporezivanje.

U principu, prihod od poslovne dobiti stranog preduzeća biće oporezovan na Kosovu ako stvori SJ, u suprotnom ti prihodi se ne oporezuju na Kosovu. Ovaj prihod će se oporezivati u državi prebivališta preduzeća.

Pasivni prihod kao što su dividende, kamate i imovinska prava, u slučajevima kada je preduzeće (primalac dohotka) rezident države sa kojom Kosovo ima METD, tada poreska stopa za taj dohodak ne bi trebalo da prelazi poresku stopu utvrđenu u Sporazumu.